

[Hartvig Frisch.]

Problemet løst ved de saakaldte kongevalgte, som jo ret snart blev forhadet i Befolkningen, ikke mindst under 1866-Forfatningen, som med den skærpede Forfatningskamp naturligt ogsaa maatte efterlade en Brod paa dette Punkt. Ved 1915-Grundloven søgte man det samme Spørgsmaal løst ved Institutionen de tingvalgte. Det viste sig imidlertid ret hurtigt, at den Løsning, man dør havde søgt, ikke kom til at svare til det, der havde været Tanken med det. Nu vil jeg gerne pege paa, at denne tredie Løsning, som bestaar i Lister, der er opstillet for hele det samlede Folk, forekommer mig baade fra et demokratisk og fra et Kvalifikationssynspunkt at være langt den heldigste, og jeg vil ogsaa paa dette Punkt mene, at de Overvejelser, som ude blandt Vælgerne har fundet Sted, har vist, at Synspunktet er stærkt sagligt underbygget.

Jeg vender mig derefter til Folkeafstemningsparagraffen, § 60 i det foreliggende Forslag, og vil gerne dertil knytte en Bemærkning. Jeg tror, det er overordentlig heldigt, at Paragraffen er formet, som den er, saaledes at Initiativet til Folkeafstemningen er lagt i Rigsdagens Haand, og ligeledes, at det udtrykkeligt siges i Stk. 5 i Paragraffen, at der stemmes for og imod Loven eller Lovforslaget. Vi har for ganske nylig oplevet, at en kendt Skibsreder, Hr. A. P. Møller, har slaaget til Lyd for en Folkeafstemning angaaende vort Militærvæsen, hvilende paa en Række af ham selv opstillede Spørgsmaal. Allerede ved en flygtig Gennemlæsning maa det staa klart, at Spørgsmaalene her er stillet saadan, at de foregriber Besvarelsen, og dertil kommer vedrørende Hovedspørgsmaalet, der drejer sig positivt, om jeg saa maa sige, om Militærvæsenet, at selv efter en positiv Besvarelse blandt Vælgerne, med Ja, vilde Vælgerne ikke kunne ane, hvilken Militærordning der saa vilde blive Følgen. Hele denne Aktion understreger efter min Mening stærkt Rigtigheden i den i § 60 givne Formulering af Folkeafstemningsinstituttet. Men jeg maa maaske have Lov til paa den derved givne Foranledning at udtrykke min Tilfredshed med, at Regeringen over for den spændte internationale Situation har bebudet Indkaldelsen af Aargang 1938. Vi behøver ikke nogen Folkeafstemning for at fastslaa, at den danske Stat staa sammen med de øvrige nordiske Lande i ubrydelig Vilje til at hævde vor fuldkomne Neutralitet og vor Selvstændighed og Frihed.

I denne Forbindelse kan der være Grund til at pege paa den Sikring af Frihed og

Folkestyre, som netop den foreliggende nye Grundlov indeholder. De Friheder og Rettigheder, der er tilsikret Borgerne ved §§ 72, 75, 76, 82, 83 og 84, er i denne nye Grundlov formuleret paa en saadan Maade, at det er Grundlovsbrud at sammensvørge sig imod dem. Ganske vist har Valgene vist det beklagelige, at der møder 6 Herrer i denne Sal med Mandat fra Diktaturstater.*) Det er betegnende, at der er 3 fra hver Side. Det viser, som i andre Lande, at den kommunistiske Splittelsesagitation med en Naturlovs Nødvendighed trækker Nazisme eller Fascisme efter sig. Ingen Borger, der ønsker sit Lands Selvstændighed bevaret, kan føle Glæde ved Partier, der føler sig knyttet til et fremmed Diktatorsystem.

Jeg kommer herefter til § 78 i den nye Grundlov, Paragraffen om Ejendomsretten. Vi har jo her oplevet det mageløse Skuespil paa alle Valgtribuner, at hele den gamle Antisocialisme er halet frem under Døds-klokkeklemten. Udgangspunktet herfor var den ganske selvfølgelige Bemærkning af mig, rettet til Venstre og Konservative, at naar de krævede, at Staten skulde afskaffe Arbejdsløsheden, undergrave de selve Privatkapitalismen. I den Anledning har man Landet over fremstillet mig i en Skikkelse som Satan selv, der vil udplyndre skikkelige Statsborgere. Nede i min egen Valgkreds i Maribo var der i „Lollands-posten“s Vinduer to „Døds-klokker“ af Silkepapir, der gik Dag og Nat ligesom til Juleudstilling. Det lykkedes den nu ikke at tage Stemmerne fra mig ved Fremgangsmaaden. Som en anden Arnold Winkelried, den gamle Schweizer, har jeg maattet samle alle Lanser i mit Bryst og endda faaet et Par Stykker i Ryggen, oven i Købet alt sammen bygget paa en Fordrejelse af en ganske simpel Sandhed, som vil staa lige saa klart tilbage nu, naar Valgkampens Krudtdamp lægger sig. Arbejdsløsheden i den Form, vi kender den, er uløseligt forbundet med Privatkapitalismen og med den frie Arbejdskontrakt, hvorom det ærede Medlem Hr. Kristen Amby har talt saa indgaaende i Radioen — uden at blive fremstillet som Fanden i øvrigt. Jeg vil lige tilføje, at i den interessante Afhandling, som Professor Zeuthen nylig har udgivet om Arbejdsløshedsspørgsmaalet, gør han rent sagligt ud fra sin objektive Viden den Bemærkning, at Konjunktursvingningerne hører til Privatkapitalismen, fuldkommen ligesom Alkoholen hører til Snapsen. Jeg

*) Se Udtalelser af Frits Clausen og Hartvig Frisch Sp. 86 og Sp. 103.